

SVENSKA FREDS BÖR SÄGA NEJ TILL MILITÄR VÄRNPLIKT

Svenska Freds är en anti-militaristiskt organisation, baserad på den grundläggande kunskapen och erfarenheten att man inte bygger stabil fred genom militära rustningar.

Med den analysen kan man rimligen inte vara för militär värnplikt. Oavsett om värnplikten omfattar bara män, delar av en viss årskull eller både män och kvinnor.

När föreningen bildades i slutet på 1800-talet infördes värnpliktsarméer runt om i Europa. Också i Sverige diskuterades frågan. En liten fredsförening i Småland bildades just mot tankarna om allmän värnplikt. Senare var flera av dess medlemmar aktiva i Svenska Freds.

Föreningens grundare KP Arnoldsson var emot ett "härordningsförslag" i riksdagen samma år som Svenska Freds grundades. Tidningen Tiden (med Arnoldsson och Hjalmar Branting) var mot värnplikten. Strindberg, medlem i föreningen, skrev: *"Kasernerna! Var återfinner man en sådan existensform, som endast straffången och sjukhjonet fått nöjas med? Kasernen, där människor båsas, är ju den förmänskligade lagården... Kasernernas uppfostran känna vi: det är den sämsta av alla"*

1913 kunde man läsa i Svenska Freds tidning Fredsfanan:

"Fredsrörelsen måste... om den vill förverkliga sin mission som folkets befriare, i alla land bekämpa den allmänna värnplikten, grundpelaren för militarismen".

1930 uppvaktade föreningen regeringen med ett manifest som bland annat avslutades med krav som; *"Bort med militariseringen". "Bort med värnplikten".*

SFSF drev frågan aktivt fram till 1953. Sedan blev det tyst under många år. Värnplikten kom att accepteras av föreningen (?). Föreningen har, vad jag vet, aldrig fattat något beslut för allmän värnplikt. Däremot har föreningen arbetat mycket till stöd för alla de som vägrat bära vapen.

Värnplikten är en grundpelare för militarismen. Vid en nedrustning måste värnplikten avvecklas. Men den har starka försvarare och kommer i sig att försvåra militär nedrustning i många länder. Värnplikten låser militära rustningar på höga nivåer. Värnplikten indoktrinerar medborgarna militärt och nationalistiskt. Den är ett övergrepp mot den individuella friheten. Den är ett direkt hot mot framväxten av ickemilitaristiska idéer och fredlig konfliktlösning.

Mot bakgrund av följande föreslår jag Svenska Freds kongress, i enlighet med sin historiska position i frågan, att:

- Entydigt uttala sig mot varje system av värnplikt i Sverige.

Lars Jederlund
Stockholm
2022-02-20

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTION 1

Sedan värnplikten återaktiverades 2017 har Svenska Freds arbete med värnpliktsfrågan aktualiserats på nytt. I takt med att allt fler blivande 18-åringar måste fylla i mönstringsunderlaget, kallas till mönstring och värnplikt, har allt fler oroliga unga och anhöriga kontaktat Svenska Freds för rådgivning och efterfrågat våra perspektiv. I en allt mer militariserad debatt uppmanas unga av många att ta ansvar för sitt lands säkerhet genom att göra militärtjänst. I takt med detta riskerar allt fler att kallas till värnplikt mot sin vilja.

Som motionären nämner är det en fråga där Svenska Freds historiskt haft en avgörande betydelse och varit en stark röst mot värnplikt och för rätten att slippa tvingas använda vapen. Som exempel bidrog Svenska Freds På 1920-talet till att vapenfri tjänst blev ett alternativ till militärtjänstgöring. Från 1970-talet och framåt erbjöd föreningen en vapenvägrarjour med hjälp av ideellt engagerade, som stöttade vapen- och totalvägrare. Personer som straffats för vapenvägran eller annan typ av vägran att delta i det militära systemet har även möjlighet att söka ekonomiskt stöd ur Svenska Freds Kampfonden.

Sedan 2020 driver Svenska Freds även Fredsakademin, ett fredligt alternativ till värnplikt, som syftar till att nyansera den ensidiga militära bild som dominerar samhällsdebatten och som ger verktyg för att förändra världen utan våld. Målgruppen är unga i åldern 16-25 år, varav ett stort antal berörs av värnplikten.

Centralstyrelsen håller helt med motionären om att frågan om värnplikten och Svenska Freds roll i att på sikt verka för att den avskaffas är oerhört viktig. I en tid av ökad militarisering och militär upprustning har vi en avgörande roll att stötta dem som inte vill vara av det militära systemet och bidra till att nyansera den säkerhetspolitiska debatten samt synliggöra att rätten att vapenvägra är en rättighet enligt svensk lag.

Som ett led i att tydliggöra detta har arbetet mot värnplikt lagts in centralstyrelsens förslag till handlingsprogram för 2022-2026. Att ingen ska tvingas bära vapen eller utföra våldshandlingar finns även med i förslaget till nytt idéprogram.

Utifrån vad som beskrivits ovan anser centralstyrelsen att Svenska Freds entydigt uttalar sig mot varje system av värnplikt i Sverige och föreslår därför kongressen:

- att anse motionen besvarad.